

D · N

12/6 1957

## Det isolerade angreppets risk

Hypotesen att ett storkrig — om därmed menas "ett direkt krig mellan de båda världsmakterna" — skulle börja och sluta med en vätebombsduell är av skäl som förut redovisats sannolik. Därmed är emellertid inte sagt att denna form av krigföring är den enda antagliga, kanske inte ens den mest sannolika. Det är nöjligt att ett krig mellan två eller flera stater, ja, kanske till och med i realiteten mellan världsmakterna, kommer till stånd utan att det får karaktären av ett storkrig i den nyss angivna mening. Det kan för att ta ett exempel tänkas att en konflikt uppstår vid den västtyska gränsen, varvid ryssarna självfallet hjälper sina satelliter, medan Amerika och England hjälper Västtyskland, utan att en vätebombning blir konsekvensen. För ett sådant fall kan man tala om ett indirekt krig eller ett ställföreträdande krig ungefär av samma art som vi för några år sedan hade i Korea. Just fruktan för vätebombens förödande verkningar kan hindra båda parterna att låta kriget övergå till ett direkt krig, kan förmå dem att camouflera konflikten som lokal, därför att de fruktar en kraftmätning med de värsta vapnen. Risken finns naturligtvis i ett sådant fall att vätebombsduellen när som helst kommer — men denna risk finns i själva verket alltid, eftersom varje part måste vara angelägen om att komma först, eller att i varje fall inte komma mycket efter motståndaren.

Det är rent av möjligt att vätebomberna inom en nära framtid får en sådan styrka att de i ännu högre grad än nu skapar en verklig terrorbalans. Om USA med två eller tre bomber kan förstöra hela Ryssland eller tvärtom, är det väl antagligt att man genom en överenskommelse, öppen eller tyst, avstår från vapnets begagnande. Ett av de stora problemen just i vår tids militära situation är att de framställda vapnen är så ohyggliga att varje stat måste rygga tillbaka för att begagna dem, men inte, eller i varje fall kanske inte, tillräckligt ohyggliga för att göra deras användning alldeles orim-

lig. Det är på denna smalnande marginal som en stor del av dagens debatt kring krigsproblemen grundar sig.

Från dessa förutsättningar är det uppenbart att den relativa faran för krig av annan art än det direkta storkriget blir större. Inte så att ett krig av denna sekundära typ, vare sig ett indirekt krig eller ett isolerat anfall på en mindre stat, absolut sett är antagligare nu än för några år sedan, men väl så att krig av denna typ synes mera sannolika än ett direkt storkrig. För Sverige är detta förhållande av betydelse, särskilt därför att en isolerad aktion mot oss från rysk sida, som inte leder till ett storkrig, är relativt sannolikare än förr. Innan Ryssland hade de moderna vapnen kunde vi anta att Amerika utan alltför stor fruktan för konsekvenserna skulle kunna fungera som ett skyddande paraply för alla demokratiska stater, dvs att Amerika skulle hjälpa oss om vi blev anfallna. Så länge Amerikas överlägsenhet i fråga om de moderna vapnen var mycket stor var ännu ett dylikt resonemang rimligt. Om däremot de båda världsmakterna är noggorlunda likställda vad angår innehavet av vätebomber, är faran för att vi blir lämnade utan hjälp, eller åtminstone utan omedelbar hjälp, vid ett angrepp från rysk sida utomordentligt stor. Risken för det alltför förödande vätebombskriget måste med andra ord leda till att de stater som inte genom någon allians är försäkrade om hjälp utifrån bildar ett "ingen man land" som är lockande för en hänsynslös angripare.

Därför har Ny Militär Tidsskrift med all rätt i sitt senaste nummer pekat på den speciella krigsrisk som alliansfriheten eller neutraliteten medför. Vi kan ej känna oss stödda av ett mäktigt västmaktsblock, vi kan inte räkna på att detta block kommer till vårt bistånd vid ett isolerat anfall — och just därför blir det isolerade anfallet mera sannolikt. Att vi inte kan reda oss själva, att vi inte ens kan söka att försvara hela landet lär allmänt erkännas, och

man utgår ifrån att vi därför kommer att gå under om vi inte snart får hjälp från Västern. "För att lösa denna huvudekvation tvingas därför våra politiker och militära fackmän att alltid räkna med hjälp utifrån", skriver Ny Militär Tidsskrift. "Dock drar man sig för att klarlägga om denna hjälp kan komma, när den kan komma och hur den skall fungera för att vara effektiv."

Av dessa skäl är en anslutning till Atlantpakten ännu starkare motiverad nu än för sju eller åtta år sedan, och det synes uteslutet att statsmakterna skulle ha gått emot en sådan anslutning 1949 om läget då varit detsamma som i dag. En lika omedelbar konsekvens av resonemanget är emellertid att vårt försvar bör utbyggas med så moderna vapen som vi kan få, närmast taktiska atombomber. Dels därför att med dessa vapen vår möjlighet att försvara oss blir ojämförligt större, dels därför att vi endast om vi till en viss grad och under en viss tid effektivt kan

försvara oss själva har utsikt att få den erforderliga hjälpen väster ifrån. Har vi ett rent konventionellt försvar och hotas eller angripes av en modern krigsmakt som den ryska, är våra möjligheter till självförsvar så ytterligt begränsade att en hjälp från Västern blir osannolik. Vi blir tvungna att kapitulera eller vi blir ockuperade innan någon hjälp kan komma. Självfallet blir de moderna vapnen tillika för oss en fredsgaranti — i den mån en sådan garanti över huvud kan åstadkommas — därför att de avskräcker från anfall.

Från denna synpunkt måste man se det raseri med vilket den kommunistiska pressen behandlar alla krav på anskaffande av atomvapen för Sverige. Inte ens kommunisterna lär tro att vi tänker bruka sådana vapen för ett anfall mot Ryssland. Vad de är rädda för och ursinniga över är att dylika vapen skulle minska Rysslands möjligheter att vare sig vid ett storkrig eller genom ett isolerat angrepp sätta sig i besittning av vårt land.